

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostor
Ulica R. D. 11, Ljubljana
Office of publication:
2037 6th, Layardale, N.Y.
Telephone: Edw. 4430.

LETO—YEAR XIV.

Cena lista je \$5.00.

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., ponedeljek, 23. maja (May 23) 1921.

Subscription \$5.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 118.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

MORALNA ZAUSNICA RUDARSKIM INTERESOM.

TAKO SE DA TOLMAČITI IZJAVA PREDSEDNIKA HARDINGA NA ZAHTEVO ZA ODREĐITEV VOJAŠKIH ČET V STAVKOVI OKRAJ.

V izjavi predsednika vidijo dobri advokati doktrino o dolžnostih države, če ne o pravicah države.

Washington, D. C. (Paul Hanna. Fed. Press). — Predsednik Harding je prodril skozi okrožno sodišče, ki je imelo po želji premožnostnih podjetnikov v Zapadni Virginiji in Kentuckyju izsiliti od predsednika, da pošlje zvezne čete v stavkovni okraj in da se tam proglasi obredno stanje.

V sporočilu na gubernerja Zapadne Virginije izjavi predsednik odprto, da se zvezne čete ne bodo porabljevale v industrijskih in enakih sporih, dokler prizadeta država ni izrabila vseh virov pri izvrševanju dolžnosti, ki nji pripada.

Če bi se tako postopalo v preteklosti, tedaj bi predsednik Cleveland ne poslal zveznih vojakov ob času velike železniške stavke v Illinois v devetdesetih letih in predsednik Wilson bi ne porabil zveznih čet ob času jeklarske stavke in stavke rudarjev lani v Zapadni Virginiji.

Predsednik Harding je po svojem tujniku George Christianu poslal gubernerja Morgana 17. maja sledeče sporočilo:

"Predsednik mi je naložil, da vam sporočim izjavo, da je zvezna vlada vedno pripravljena izvršiti svoje polno dolžnost za vzdrževanje konstituirane avtoritete, toda on čuti, da ni upravičen odrediti vojaške sile naroda, da vstopijo v državo Zapadno Virginijo v smislu vaše zahteve, dokler ni popolnoma ugotovljen, da je država izrabila vse virov pri izvrševanju dolžnosti, ki ji pripada, ali dokler ni položaj postal tak, da tvori nevarnost za zvezno vlado ali pa zadržek za izvrševanje njenih funkcij. Predsednik ni prepričan na podlagi tega, kar mu je bilo predloženo, da je Zapadna Virginija izrabila vse svoje virov, za to čaka na bolj definitivne zaupnosti."

V tej predsednikovi izjavi vidijo dobri advokati, ki se pečajo z ustavnimi zadevami, važno proglašitev dolžnosti države, če ne pravice države. Zadnjih trideset let je vsaka neprilika, ki so jo doživeli podjetniki, služila za pretevo, da so klicali zvezne čete na pomoč. Takse čete so navadno popolnoma tuje v kraju, v katerega so poslani, da opravljajo policijsko službo. Pa tudi nepoznani so jim prizadeti človeški interesi. Podvržene so samovoljnemu ukazom, ki lahko stvari koristijo, ravno tako pa škodijo.

Zdaj bo morala Zapadna Virginija napraviti sama red v svoji hiši. Gubernier Morgan mora sperirati na ljudstvo v državi, kateremu je nekaj znanega o vprašanju, za katerega gre. Če gubernier pronajde, da v državi ni dosti ljudi, ki se strinjajo z njegovim stališčem in da ohranijo konstituirano avtoriteto, tedaj bo predsednik odredil zvezne čete v državo, da se ohrani republikanska forma vlade.

KAKO JE KONČALA STAVKA PRISTANIŠNIH DELAVCEV V ARGENTINIJI.

New York, N. Y. — Šmokavarski listi so marsikaj govedali, kako je končala stavka pristanišnih delavcev v Buenos Airesu, resnice pa le niso povedali. Po sem došlih brzojavkah, je argentinska vlada pristala na zahtevo, da ne bodo odseljeni zaposleni v pristanskem pasu neorganizirani pristanišni delavci. Z drugimi besedami pomeni, da so zmagali organizirani pristanišni delavci.

PIJEJO VINO 139 VRST, RAJAJO, PLEŠEJO, DOKLER JE SE ČAS...

Pariz, 22. maja. — Vinogradniki iz Alzacije so priredili ministru poljedelstva banket, pri katerem je bilo serviranih 139 vrst vina. Štiristo gostov je sedelo okrog dolge mize in pilo, pilo, pilo... Cela armada točajev je premikala opletene steklenice, ki so prihajale na mizo po majhni, igraški železnici.

RUDARJI DELAJO ZA ENOTNO FRONTO.

KONVENCIJA RUDARJEV S POLJA TRDEGA PREGOJA SE ODLOŽI DO JESENI.

Na konvenciji v septembru bodo zastopniki rudarjev s polja trdega in mehkega premoja.

New York, N. Y. — Zdaj je ugotovljeno, da se združijo rudarji s polja mehkega in trdega premoja, da bodo lažje in bolj odločno nastopili proti znižanju mezd, ko poteče sodna pogodba 31. marca 1922. Za to akcijo so se odločili na konferenci glavnih odborov rudarske organizacije U. M. W. of A., ki se je vršila v tem mestu. To pomeni, da bo imelo pol milijona rudarjev enotno fronto proti premožnostnim podjetnikom, ko se bo sklepala nova pogodba. Na mehkem premoju polju je organiziranih 380.000 rudarjev, na trdem pa okoli 120.000.

John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije, ki je predsedoval konferenci, izjavlja, da se konvencija za antitrucne distrikte odloži do konvencije 20. septembra, ko bodo zborovali zastopniki vseh organiziranih rudarjev. Konvencija za antitrucne distrikte se je imela vršiti v avgustu. To pomeni, da prihodnja konvencija določi skupno taktiko za vse rudarje, pa naj delajo na polju mehkega ali trdega premoja.

Thomas Kennedy iz Hazletona je izjavil, da bodo antitrucni rudarji imeli avtonomijo pri pogajanjih za novo pogodbo z ozirom na mezno lestvico, poleg bodo pa imeli še podporo rudarjev s polja mehkega premoja.

Lewis je odločno izjavil, da rudarji ne bodo sprejeli znižanja mezd. Dejal je, da dozdaj še ni prišel od podjetnikov mišljel, da zahtevajo znižanje mezd, toda pripraviti se je pa treba vseeno za vsak slučaj. Povdaril pa je: "Rudarji so zdaj združeni, kakor še niso bili nikdar. Popustili ne bodo nikdar od pravice, ki so jih priborili po dolgotrajnih bojih."

STAVKUJOČI MORNARJI SO PREGANJANI.

Washington, D. C. — Andrew Furuseth je na zadnji konferenci z admiralom Bensonom, prerokoval, da se bodo jetniška vrata odpirala za stavkujoče mornarje. Furuseth je evidentno dobro bodočnost.

Dozdaj so zaprti v atlantiških in zalivskih mestih že do tri sto mornarjev, ki so bili na stavkovni straži. Nekateri so obsojeni na denarno globo, drugi v zapor.

Mornarji si pa ne bejajo glave, ampak pravijo, da se v zaporu ravno tako živi kot na ladji. Če mislijo z denarnimi globami izprazniti blagajne organizacije, pravi Furuseth, se motijo, kajti tovariši so mu rekli, da sede rajše v zaporu, kot da se praznijo blagajne z denarnimi globami.

ODLOK ŽELEZNIČARJEV BO OBJAVLJEN 1. JUNIJA.

Chicago, Ill. — Zvezni železniški delavski odbor bo razglasil svoj odlok o mezdah železničarjev 1. junija, nova mezna lestvica pa stopi v veljavo šele prvega julija. Slišijo se glasovi, da bodo železničarji znova klasificirani.

DIRINDAJ NA KONVENCIJI PODJETNIKOV.

"PUNTARJI" SO ZMAGALI V PRVI BITKI.

Bird pa odgovarja na to zmago s odškodninsko tožbo za \$100.000.

New York, N. Y. — Na konvenciji podjetnikov, organiziranih v National Association of Manufacturers, je pravi dirindaj, nekateri ga imenujejo tudi revolucijo. Javnosti niso znani detajli te rabuka, kajti seja, ki se je pečala z detajli, se je vršila za zaprtimi durmi. Javnost je toliko izvedela, da je v prvi praski zmagovalo dve sto "upornikov," ker je konvencija sprejela skoraj soglasno zaključek, da bodoči predsednik imenuje odbor pet članov, ki preišče obtožbo proti J. Philip Birdu, podpredsedniku in glavnemu ravnatelju organizacije, očitajoče mu slabo gospodarstvo in potrat.

Skoraj eno ravno tem času je Bird vložil tožbo pri Elmer F. Thompkinsu, tajniku odbora, ki je proti njemu dvignil obtožbo na konvenciji, za sto tisoč dolarjev odškodnine. Bird izjavlja, da je bil obrekovan in opravljan.

Zaključek, da se imenuje preiskovalni odbor, je bil dosežen po ostri debati, ki je trajala tri ure. "Uporniki," katere je vodil George D. Iverson iz Baltimorja, so hoteli doseči, da se zadeva izmlati na konvenciji. Ta poizkus se ni obnesel. Dosegli so pa z veliko večino, da nepristranski odbor preišče obtožbo.

Ko je bila ta sfera končana, so voditelji obeh frakcij zagotavljali časnikiškimi poročevalcem, da bo vse gladko teklo na konvenciji, tako da rešijo deželo pred pretiranimi zahtevami delavskih voditeljev. S posebno slastjo so povdarjali besedi "delavski voditelji," a ko so govorili o delavcih, so rekli, da jih ljubijo kot svoje bližnjike. Bati se je bilo, da se človekoljubnim gentlemenom uderajo solze po licih, ko so govorili o svoji veliki ljubezni do delavcev. Sreča je bila, da se to ni zgodilo, ker nobeden časnikiškimi poročevalcem ni prinesel s seboj rečeta, da vanj lovi solze teh dobrih izkoriščevalcev do izkoriščanih.

Diplomatični konzularni zastopniki raznih tujzemskih držav so adresirali konvencijo, ko je bilo sklenjeno premirje po boju v domači hiši. Seja, na kateri so govorili zastopniki tujih držav, ni bila dobro obiskana. Delegatje so stali v skupinah v hodnikih hotela Waldorf-Astoria, v katerem se vrši konvencija, ki so pa takoj utihnile, kadar se je približal kakšen časnikiški poročevalec.

PROTESTI PROTI POVIŠANJU TELEFONSKIH PRISTOJEV.

Jakson, Mississippi. — Iz vseh krajev Missisippija prihajajo protesti proti akciji železniške komisije, ki je dovolila povišanje telefonskih pristojbin. Povišanje znaša okoli pet in dvajset odstotkov. Brzojavke prihajajo gubernierju, državnemu prokuratorju in drugim državnim uradnikom, da se naj obrnejo takoj na sodišče za sodnijsko prepoved. V velikih mestih se obdržujejo protestni shodi, na katerih se sprejemajo ostre resolucije.

V Pelahatchieju, ki se nahaja v okraju Rankinu, je prišlo na shod pet in devetdeset telefonskih naročnikov, ki so zaključili, da odpovejo telefon.

VREME.

Chicago in okolice: V torek jasno in vroče. Južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 91, najnižja 70.

DEMONSTRACIJE V NEW YORKU PROTI BOGATAŠKIM SKEBOM NA PARNIKU.

New York, N. Y. — Na pomolih Cunardove parobrodne družbe so bile v petek zvečer velike demonstracije stavkujočih mornarjev, ko je priplul britski parnik "Aquitania", na katerem so razni uradniki družbe in bogati potniki delali kot stavkokazi namesto stavkujočih mornarskih delavcev. Policajti so napadli demonstrante in streljali v zrak, preden so mogli narediti mir.

MORGAN JE PRIPRAVIL AMERIKO ZA VOJNO?

Razkritje v kongresu, da so bančniki leta 1915 najeli najvplivnejše časopise za propagando.

KONGRES MORDA UVEDE PREŠKAVO.

Washington, D. C. — Kongresnik Michaelson, republikanec iz Illinoisa, je zadnji petek predložil v poslanski zbornici resolucijo za kongresno preiskavo, ki naj dožene, dali je resnica, da je velika finančna skupina pripravila Zdručeno državo za vojno v Nemčijo. Michaelson predlaga, da kongres imenuje komisijo deset mož, ki naj preiščuje zadevo. Komisija mora imeti oblast, poklicati in zaslišati priče in zahtevati vse dokumente v svrhu dokazov. Ako se dokaže krivda obtoženih oseb, tedaj morajo krivci priti pred sodišče in prjeti kazen.

Obtožnica, katero je predložil kongresnik Galloway, demokratski kongresnik iz Texasa 9. februarja 1917, je podprta po izjavah Gabriela Hanoteauxa, bivšega vnukarja ministra Francije, in sir Gilberta Parkerja, ki je vodil propaganda v Združenih državah.

Kongresnik Galloway je takrat izjavil: "V marec 1915. so predstavniki Morganova banke, jeklarskih, ladjegradnih in smodniških interesov skupno s svojimi podrejenimi podjetji izbrali dvanajst mož, ki veljajo za najboljšje veščake v časnikiškem svetu, ter jih najeli, da pridobijo najvplivnejše časopise v Ameriki, tako da bo možno s pomočjo teh časopisov kontrolirati javno mnenje.

Veščaki so kupili kontrolo nad petindvajsetimi največjimi časopisi in tedaj se je začela propaganda za "preparadness", militarizem, finančno taktiko in druge stvari, ki so imeli potegniti Zdručeno državo v vojno."

Rezolucija se dalje glasi: "Razne informacije in obtožbe, ki jih je podal kongresnik Galloway, so še drugi zanesljivi viri. Gabriel Hanoteaux, prejšnji francoski minister za zunanje zadeve, je spisal zgodovino vojne in med drugim piše, da je bila Francija pripravljena skleniti mir z Nemčijo proti koncu leta 1914. Tega pa ni storila vsled prigovarjanja treh Američanov, ki so: Robert Bacon, zastopnik finančnega zavoda Morgan & Co. v New Yorku, ki je bil fiskalna agentura angleške vlade, Myron T. Herriek in William G. Sharp (zadnji je bil takrat ameriški poslanik v Parizu). Ti trije Američani so obljubili francoski vladi, da bodo organizirali propagando, ki gotovo privede Ameriko v vojno na strani zaveznikov, ako bo Francija nadaljevala vojno. Hanoteaux dalje piše, da vsota denarja, ki so jo finančniki določili za vojno propagando v Ameriki, je bila tako velika, da jo celo ameriška pamet težko prebavi.

Obtožnica kongresnika Gallowaya in Hanoteauxova knjiga pričata, da je v Združenih državah operirala definitivna in široko razprežena konspiracija z namenom, da požene ameriško vlado v vojno. Sir Gilbert Parker, ki je vodil angleško vojno propagando v Ameriki, tudi piše, da je bilo najetih veliko število ameriških pro-

REVOLTA V FRANCOŠKI ARMADI SE NADALJUJE.

Vojna med fašisti in komunisti v Italiji; vodja fašistov ubit v Riminiju.

BELI TEROR NA REKI.

Berlin, 22. maja. — Iz Duesseldorfa je prišla večeraj vest, da se je 150 francoskih rezervistov letnika 1919 udeležilo komunističnih demonstracij v francoski okupacijski coni v Porenju. Vojaki so imeli rdeče trakove na rokavih in peli "Internacionalo". Demonstracije so se vršile proti militarizmu.

London, 22. maja. — Francoske oblasti so zelo alarmirane vsled poročila iz Gornje Šlezije, ki se glasi, da je poljska vstaja že bolj boljševidna kot nacionalistična. Korfanti je v nevarnosti, da izgubi vodstvo. Večeraj je francoski poslanik dostavil angleškemu vnanjemu ministruvoto, ki slika resnost položaja v Šleziji zastran naraščajoče komunistične propagande med poljskimi delavci.

Berlin, 22. maja. — "Freiheit" je objavila brzojavko iz Dresdena, da so železničarji zadržali deset zabojev orožja in streljiva, ki je bilo na poti v Gornjo Šlezijo. Dvesto železnih polobojtov je napadlo železničarje, ki so se moralno umakniti in oddati saboje.

Rim, 22. maja. — V mestu Citia Vecchia je generalna stavka, ki je sledila bitki med fašisti in pristanišnimi delavci. Dva moža sta bila ubita in deset ranjenih.

V bojih med fašisti in komunisti, ki se nadaljujejo v vedno arditostjo po volitvah, je bilo osem oseb ranjenih v Florenci in eden ubit ter več ranjenih blizu Mantove.

V Chiusi, Tuskanija, so bili večeraj trije ubiti in dva sta smrtno ranjena. Signor Platania, ravnatelj vojske fašistov v Riminiju je bil ustreljen prejšnjo noč. Napadalec je izginil.

Rim, 22. maja. — "Il Paese" organ bivšega ministrskega predsednika Nittija, poroča o velikem terorizmu na Reki. Tolpe brigantov, prejšnjih d'annuncijskeev, terorizirajo mesto z umori v maščevanju nad avtonomisti, ki so zmagali pri volitvah v aprilu.

Pet vodilnih avtonomistov je že bilo umorjenih ponoči. Skoro vsako jutro najdejo kaknega arilca na ulici; nekaj avtonomistov je izginilo in sluti se, da so bili umorjeni in njih trupla vržena v morje. Mnogo družin je zapustilo Reko. Profesor Riccardo Zanella, vodja zmagovitih avtonomistov, stauje v Bakarju na jugoslovanski strani obrežja.

POMANJKANJE MED RUDARJI V OKLAHOMI.

Muskogee, Okla. — John Wilkinson, predsednik 21. distrikta rudarske organizacije U. M. W. of A., izjavlja, da rudarji v Oklahomi stradajo, ker je izredno veliko število rudnikov zaprtih.

Država Texas spada tudi v jurisdikcijo tega okraja. V Texasu obratuje en sam rudnik. V Oklahomi je več rudnikov zaprtih, v drugih pa delajo po dva do tri dni v tednu. Wilkinson čeni povprečni zaslužek rudarja v njegovem distriktu na manj kot šestdeset dolarjev na mesec.

Profesorjev in urednikov, ki so pisali članke za podžiganje ameriškega ljudstva in vplivali s pesorom in besedo na javno mnenje in prid vojni na strani zaveznikov.

Ako prezmemo te obtožbe — končava resolucija — ima vstop Združenih držav v vojno velik madež, ki nas postavlja v slabo luč. Iz tega razloga je dolžnost vojnega tajnika in državnega tajnika, da predložita kongresu vse zapise v vladnih arhivih, ki se nanajajo na to stvar."

50.000 NORVEŠKIH MORNARJEV V STAVKI; BITKE S STAVKOKAZI.

Stockholm, 22. maja. — Na Norveškem je izbruhnila velika industrijalna kriza vsled generalne stavke mornarjev, kateri mislijo slediti vse druge unije, rasen poštih uslužbencev in železničarjev. Več kot 50.000 mornarjev počiva in v norveških pristaniščih se dogajajo dnevni nemiri in boji s stavkokazi in policajli.

FRANCOZI OBTOŽUJEJO AMERIŠKE BANKIRJE.

Anglija je poslala dva bataljona v Gornjo Šlezijo.

926 POLJAKOV UBITIH IN 1400 RANJENIH.

Berlin, 23. maja. — Depeša iz nemških virov v Opolnu se glasi, da so nemški prostovoljci večer napadli poljske vataše v okolišju Rosenberga in jih poglani nazaj pet milj. Nemci so vplenili štiri lahke topove, osem strojstev in 150 pušk.

Berlin, 22. maja. — Iz Opolna javljajo, da je bilo od 3. maja 926 poljskih vatašev ubitih in 1400 ranjenih v bojih z nemškimi civilisti in Italijani ter Angleži v Gornji Šleziji. To poročilo je iz poljskih virov. — Iz Nemčade je prišla vest, da imajo voditelji nemških prostovoljcev v Šleziji 30.000 mož pripravljenih za ofenzivo proti vatašem. Prostovoljci so opremljeni s orožjem in municijo, ki bi imela biti razdeljena po versalski pogodbi.

Italijani v Batiboru so oborožili tri zboro Nemcev. Nemški železniški uslužbeni so tudi oboroženi s puškami. Prasko med vataši in Nemci se nadaljujejo v mnogih krajih.

Pariz, 21. maja. — Iz uradnih virov se doznava, da se je Anglija premislila in poslala dva bataljona v Gornjo Šlezijo in v kratkem času pošlje še dva. To pomeni, da se je Lloyd George toliko spoznamel s Francijo, da bo ententa delala red in mir v Šleziji, ne pa Nemčiji.

Francoska vlada je tudi prejela zagotovila iz Berlina, da bo nemška vlada takoj zaprlo mejo ob Šleziji in preprečila vtihotapljenje orožja in municije za nemške civiliste, ki so v boju s poljskimi vataši. Nemčija je pojanila, da zbiranje njenih rednih čet na Šleziji meji se ne vrši v svrhu invazije Šlezije, marveč za varstvo meje; obenem Nemčija zahteva, da ententa prišli oPijsko, da spre šlesko mejo od svoje strani.

Pariz, 21. maja. — Debata v francoski zbornici je bila večeraj suspendirana do prihodnjega torka. Briand ima torej čas, da čez nedeljo lahko aranžira privaten sporazum s Lloydom Georgeom, ako hoče.

Kolikor je razvidno iz debate, zbornica mogoče zavrže londonski zaključek vrhovnega sveta glede nemške odškodnine. Ako Francija ne ratificira zaključka, potem je seveda brez veljave. Poslanec Forgeot, pristal poimencarjeve militaristične frakcije, je dejal večeraj, da ima Francija ravno takšno pravico zavrže londonski sklep kakor je Amerika zavrgla versalsko pogodbo. Na te besede je zagnel silovit aplavz v zbornici. Forgeot je zahteval, da Francija terjaa odškodnino v frankih, ne pa v markah, in sicer v tako veliki vsoti kolikor Francija potrebuje za rekonstrukcijo; dalje je zahteval, da Francija takoj vzame Nemčiji kotlino Ruhr, vse sirovine in stroje, ki so potrebni za rekonstrukcijo, in Nemčija mora zgraditi Franciji trgovsko mornarico.

"Journal" je večeraj objavil članek, ki je naperjen proti nekim ameriškim bankirjem in gotovim ameriškim Nemcem, ki delujejo z Angleži vred proti interesu. (Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnin: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z uredništvom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oglepaju n. pr. (March 31-21) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

GARY, JEKLARSKI MAGNAT, NIMA PRIBITE DESKE NA OČEH.

Gary, jeklarski magnat in predsednik United States Steel korporacije, je podal tiskano izjavo pod naslovom: "Principles and Policies of the United States Steel Corporation."

Namen članka ni kritizirati neresnico v tej izjavi, ampak njegov namen je pokazati, kaj se je jeklarski magnat najbolj približal resnici v svoji izjavi. Na straneh 15 in 16 pravi Gary: v zagovor podjetniške diktature v industrijskih podjetjih:

"Meni se zdi naravno, če ne potrebno, bo rezultat opazovanega napredka delavskih unij, ako bo uspešen, osiguranje kontrole v delavnicah, potem v splošnem vodstvu biznisa, potem nad kapitalom in končno nad vlado."

Gary se je v teh stavkih približal resnici, ni pa povedal resnice. Če bi hotel govoriti resnico, bi moral reči: "Končni cilj delavskega gibanja je, da ljudstvo dobi popolno oblast nad blagovno produkcijo in distribucijo v interesu vsega ljudstva, ki sta danes osredotočeni v rokah poedinih kapitalistov v interesu kapitalističnega razreda."

Unije ali delavske strokovne organizacije so le del delavskega gibanja, kakor je na pr. delavska politična organizacija ali delavska gospodarska organizacija le del delavskega gibanja. Celotno delavsko gibanje tvorijo delavske organizacije na vseh treh poljih: na političnem, strokovnem in gospodarskem.

Gary se je zaletel le v unije ali delavske strokovne organizacije, ker v tem trenutku najbolj ogrožajo denarno mošnjo njegovih razrednih tovarišev, ker so organizirani delavci pripravljajo, da napravijo zopet poizkus za organiziranje jeklarskih delavcev.

Ako bi Gary opazil, da sta postali kapitalistični delavci mošnji nevarni tudi politična in gospodarska delavska organizacija, tedaj bi Gary ne naglašal, da prihaja nevarnost le od strokovne delavske organizacije, ampak bi enostavno rekel, da so nevarne vse delavske organizacije, pa magari če nimajo drugega namena kot izobraževati delavce. Gary pač nima pribite deske na svojih očeh, in če jo ima, pa je dokaz, da vidi prav dobro tudi skozi desko in da opazuje, kaj se godi okoli njega.

Jeclarski magnat je podal svojo izjavo v tiskani besedi, da zagovarja privatno-podjetniško diktaturo v industrijskih podjetjih. Njemu se zdi nekaj strašnega, če se ta diktatura zruši in za to pokazuje na nevarnost, ki prihaja za kapitaliste in ne za ljudstvo, če se delavstvo organizira in se ne sprejmejo take postave, ki organiziranemu delavstvu vzamejo vso moč, da je ravno tako brezmočno, kot je bilo, ko ni bilo organizirano.

Iz Garyjeve izjave je spoznati, da je Gary odkril veliko moč, ki je v delavski organizaciji in da ta moč postane ogromna, ko jo spoznajo tudi delavci.

Ali so tudi delavci spoznali to moč, ki tiči v delavski organizaciji? Milijoni delavcev jo poznajo ravno tako dobro ali pa še bolje, kot je znana Garyju, jeklarskemu magnatu. To so zavedni delavci. Poleg teh milijonov zavednih delavcev so milijoni nezavednih delavcev, ki še dremljejo duševno in ne poznajo te moči, ki je v organizaciji.

Prva naloga je zavednih delavcev je, zdramiti te duševne speče delavske mase. Zbuditi jih je treba, da se organizirajo politično, strokovno, gospodarsko, pa tudi delavske izobraževalne in kulturne organizacije morajo oživeti, da se v teh organizacijah izsolajo, da znajo voditi boj z uspehom proti privatnim bizniškim interesom, dokler ne dosežejo svojega končnega cilja.

Zavedni delavci! — Učite, izobražujte in organizirajte!

PODJETNIŠKA ZAHVALA.

Majhna vest, ki je izšla v angleškem časopisju v Birminghamu, pove jasno kot beli dan, kako znajo podjetniki nagraditi tiste, kateri ščitijo njih interese.

Ko je izbruhnila stavka rudarjev v premogovnikih, je podjetniško časopisje hujskalo, da je treba odposlati državno milico v stavkovni okraj, da ne pride do nemirov. Državna milica je bila kasneje odposlana v stavkovni

okraj in časopisje, ki zagovarja privatne bizniške interese, je hvalilo miličarje, ki so se odzvali klicu za mobilizacijo. Listi so bili polni hvale.

Stavka rudarjev je končana in milica je demobilizirana. Dokler so bili miličarji mobilizirani, so prejeli hrano, obleko in plačo od države. Zdaj so miličarji zopet civilisti in tisti, ki so bili pred mobilizacijo milice delavci, so seveda tudi zdaj delavci. Če se hočejo preživeti, morajo delati, ker država ne skrbi več za njih prehranitev.

Milicharji so šli za delom, ali po vesteh v časopisju veliko miličarjev ni dobilo dela. Zdaj apelirajo trgovske zbornice v raznih mestih na podjetnike, da dajo tem miličarjem delo.

Ta apel pripoveduje, koliko se podjetniki ozirajo na tiste, od katerih imajo koristi.

DOPISI.

Johnston City, Ill. — Čas zahteva, da delavci posvetijo več časa politiki, kot so pa to delali preje. Ker, ako se delavci ne bodo zanimali za politiko, tedaj se ne bodo rešili svojih izkoriščevalcev, ampak ostali bodo vedno samo predmet izkoriščanja v vseh ozirih. In tega se ne zahteva samo od ene narodnosti delavstva, to se zahteva od vsega svetovnega delavstva, ker drugače ne bo uspeha. Da bo pa delavstvo moglo doseči kakih uspehov, se pa mora organizirati politično, ker le z dobro organizacijo je mogoče doseči izboljšanja. Ko bo ameriško delavstvo dovolj močno organizirano in poslalo svoje zastopnike v vse postavljene zbornice, torej tudi v kongresno in senatno zbornico, kjer bodo skedali take zakone, s katerimi bodo varovali delavstvo pred izkoriščevalci, še le tedaj nam bo mogoče reči, da smo dosegli veliko, da največ. Toda tudi če potem bo treba paziti, da ne bomo izkoriščani, ker vemo, da je nekaterim "dolar" več kot pa blagostanje slovanstva. "Dolar" je ona sila, ki premaga tudi najmočnejšega, z denarjem se napravi in doseže vse. Za to imamo tudi dokaze.

Denar dela zakone, in z denarjem se izpolnjujejo zakoni. Najboljši dokaz nam imamo sedanjo prohibicijo. Naj navedem samo en slučaj, ki se je zgodil v tujakšnji naselbini, ki jasno pokazuje, kaj je več, denar ali zakon. Da se prohibicijonški zakon izpolnjuje je država nastavila veliko raznih uradnikov, ki pazijo, da se ti zakoni ne kršijo in kdor pa krši pa zapade kazni, kakoršno že predpisuje prohibicijonški zakon. V tujakšnjem mestu je vstopil v to službo nek promogar, ki se je preje izdal za socialista. To je bilo pred dobrimi osmimi meseci. Ta človek ni imel niti toliko, da bi si kupil pošteno obleko. Obenem je bil tudi mestni policaj. Po volitvah je izgubil svojo službo. Ko se je poslovil od te službe, je imel avtomobil za \$1800 in pet tisočakov na banki. Kako je mogel toliko prihraniti v tako kratkem času, se marsikdo vprašuje. Kot prohibicijonški uradnik je imel pravico konfiscirati slehernemu, kdor je kršil prohibicijonški zakon, vso pripravo za kuhanje opojnih bivač in ravnotako tudi alkoholno pijačo. Konfisciral je kotle za kuhanje žganja, katere je pa potem prodal drugim po sto dolarjev; in tako je vedno delal: enemu vzel, drugemu prodal. Ravnotako je tudi prodal alkoholno pijačo, vino in žganje; enemu vzel, drugemu prodal. Ako je prišel h kakemu "munšinarju", ki ni poznal njegova skrivnostna znamenja, je prišel ob vso svojo "dragoceno" pijačo; ako je pa vedel, kaj ta mož postave želi in se je odkupil, tedaj je bilo vse dobro. Tako se tukaj splošno pripoveduje.

In to ni samo eden slučaj; takih je več. Posebno odkar je uveljavljena prohibicija, se vrši korupcija na debelo. Kdor ima več denarja, ta ima tudi več pravice in toliko manj prohibicijonških zakonov je zanj. Sploh se pa vidi vsepovsod, da ima dotični veliko več pravice, kdor ima več denarja. Z denarjem se opravi vse, saj je star pravilnik, ki pravi: Denar je sveta stvar. Raditega nekateri pripovedajo, da bi se odpravil denar, ta vir vse nesreče. Ne verujem, da bi se s tem odpravilo zlo, ker glavno zlo je sedanji sistem, ki omogoča nekaterim, da imajo vsega dovolj, dočim morajo tisoči in tisoči umirati glad. Vsa

ta, ki trpi pomanjkanje vsega najpotrebnejšega in ko vidi na drugi strani ljudi, ki ne vedo kaj početi z bogastvom, čuti, da se mu godi velika krivica in je upravičen tudi misliti, da je narava ustvarila dovolj bogastva za vse ljudi, in da smo pred naravo vsi enakopravni. In raditega se dogajajo hudodelstva, ropi itd. Človek, ki je prekrbiljen z vsem potrebnim, se ne bo dal tako hitro omamiti od bleksa zlata, kot pa dotični, ki mu primanjkuje tudi najpotrebnejšega za življenje. Treba je slehernemu dati priliko do poštenega življenja, da se mu ni treba bati, da bi trpel pomanjkanje v čemur si še bodi, in številno hudodelstev vsled pohlepa po bogastvu se bodo takoj znižala.

Sploh vse krivice, katere mora prenašati ljudstvo valed pohlepa po slasti so vzrok sedanjega sistema. Ko bo ta sistem spremenjen toliko, da bo ljudstvo imelo vsega dovolj, ne pa, da bi se nekateri valjali v izobilju, drugi pa zopet trpeli največje pomanjkanje, tedaj bo tudi izginila nezadovoljnost. In to je pa mogoče le v socialistični družbi, ko bo odpravljena sedanji profitarski sistem, sistem splošnega izkoriščanja.

Da je pa mogoče to doseči, se je pa potreba nam delavcem organizirati politično in potem politične organizacije se boriti za izboljšanje sedanjega sistema ali boljše rešeno za odpravo sedanjega sistema splošnega izkoriščanja. Ker le potem politične organizacije oziroma z volilnim listkom je mogoče brez vsakih števov doseči to, po čemur hrepeni vsa človeška družba z zelo majhnimi izjemami, v katero vrsto spadajo edino mogoteč, denarni in politični, katerim je človeška družba je takorekoč le molzna krivica. In največja moč je tudi v politični organizaciji. Ako bi se ameriško delavstvo zavedalo tega, da ima vso moč v svojih rokah namreč v glasovnici, in ako bi na volilni dan izbralo to sredstvo, to moč, tedaj bi delavstvo ne bilo tako izkoriščano, ne odrekalo bi se mu pravice, ki so mu zajamčene v ustavi Zdr. držav.

Ni dovolj samo, da se delavstvo pogovarja o politiki, ni dovolj samo kritizirati, ampak mora tudi praktično izvajati. Edina delavska politična stranka je pa socialistična in član te stranke mora biti sleherni delavec. Zato rojaki-delavci, stopajte v socialistično stranko, ker tu je mesto za vas. — T. Shragel.

La Salle, Ill. — Tujakšnji list "The La Salle Daily Tribune" od 18. maja t. l. je prinesel sledečo vest: Danes zjutraj je prišla vrsta na gđ. Josie Bregač, da se je smejala. — Bila je za tarčo Jakob Strukelnu, ki se je norčeval iz nje in ji objubil zakon, toda danes so se lanec spremenile. Bil so časi ko sta se gđ. Bregač, 437 Crosat St. in Strukei ljubila. Objubila sta drug drugemu, da postaneta zakonska in Josie je že videla dan, ko se bode zakonski vozec zadržal. — Bila je tako gotova, da se bo poročila, da je posodila svojemu ljubčku razne vsote denarja. Nazadnje jo je pa Jakob speljal na led, zapustil mesto in poročil neko deklo v Jolietu. — Toda Josie pa ni nikakor hotela dopustiti, da bi Jakob ostal nezakovan radi zlorabe njenega denarja. Šla je k policijskemu sodniku Fitzgeraldu in zapriseгла tiralnico, v kateri je obdoločila bivšega zaročenca, da se je skrjal s \$627, kateri denar mu je posodila v različnih vsotah. — Jakob je bil aretiran na svoj poročni dan in odpeljan nazaj v La Salle. Njegov slučaj bi se moral obravnati zadnje sredo, toda vsled sporazuma odvetnika, je bila obravnava predložena na danes. — Danes zjutraj so

pa bile vse glavne osebe, ki nastopijo v tem slučaju na sodišču. Gđ. Bregač je zastopal odvetnik J. E. Malone, Jr., dočim je R. C. Donoghue prišel na sodišče kot pravni zastopnik Strukelna. V sodni dvorani je bila velika množica radovednecev, ki so zasedli vse sedeže v sodni dvorani. — Najprej je bila pozvana gđ. Bregač, ki je izpovedala svojo nesrečno ljubezen. Pojasnila je, kako je dajala Strukelnu denar, dokler ni vsota dosegla nad šest sto dolarjev. — Strukei je sedel vseh enakoopravni. In raditega se pripovedovanja; on sam tudi ni poskušal zanikati, njeno obtožnico, dočim je njegov pravni zastopnik Donoghue hotel pojasniti, da njeni predloženi dokazi niso zadostni in pomanjkljivi. — Sodnik je pa anarjal pričevanje dekleta za zadostno in je odločil, da se vrši končna obravnava pri prihodnjem zasledenju okrožnega sodišča in da zatelepec mora položiti tisoč dolarjev poročiva. — Strukei ima namen odpotovati danes popoldne v Joliet k svoji nevesti, s katero je poročen dva letna.

To je zgodba vzornega katoliškega mladeniča in večletnega zastopnika Kazimirjevega lista "Ave Marija". Kot je izjavila pri prvi obravnavi omenjena slovenska deklica sta se ljubila nad osem let in da je izmislil iz nje \$627, zdaj je pa zapustil in se poročil s hčerjo Anton Nemanicha v Jolietu. — Jos. F. Breglec.

Ely, Minn. — V "Sloveniji" št. 18 sem čital vest, da tujakšnja družba "Belgrad" obratuje a polno paro in da odkriva železno rudo z vsemi parnimi lopatami, katere ima v obratu. K temu naj pojasnim toliko, da ta družba ima sedaj v obratu samo eno parno lopato, s katero obratuje in sicer samo dva dni na teden; v zadnjem času je pa sploh ustavila obrat in delavci morajo počivati. — Rudniki pa obratujejo samo po štiri dni na teden in sicer samo po dneva. — Toliko je pojasnilo rojakom, da ne bodo prišli sem za delom, ker je istega sploh nemogoče dobiti, ker je tukaj dovolj brezposelnih delavcev.

Neprijetno iznenađenje je doživel nek tujakšnji rojak. Prišla je namreč "evetka" iz starega kraja, prava gorenjska rožica, ki se je zaročila z omenjenim rojakom in aklepla sta, da v najkrajšem času praznujeta poroko. Ženin je bil tako navdušen, da je takoj kupil hišo in vso opravo in je komažekal, da ju bo duhoven zvezal kot zakonski par. Vse je bilo pripravljeno, edino še poroka bi morala biti. Hišica, v kateri bi kraljevala in uživala sladkosti ljubezni, je bila vsa lepo opremljena. Toda vmes je prišel sam hudi duh in zapeljal "nedolžno" nevesto, da je par ur pred poroko zapustila svojega ženina in odšla brez slovesa nekam v Duluth.

To je tako vplivalo na vse tujakšnje peclarje, da so na svoji izredni seji sklenili, da bodo za sto odstotkov bolj previdni a starokrajskimi "rožicami" in "evetkami", da jih ne bodo speljale na "dileo". — Poročevalec.

S pota. — V zadnjem mojem dopisu sem poročal, kako sem se vozil ob strugi reke Mississippi proti St. Paulu, Minn., katero mesto se tudi nahaja ob prej imenovani reki ter mej na mesto Minneapolis, in raditega se oba mesta imenujeta "dvojčka" (Twin City). Rojakov ni veliko naseljenih v teh dveh mestih, pač pa so naseljeni v okolici Rice, Minn., kjer je ena najstarejših slovenskih farmerskih naselbin.

Od tu sem se napotil v Chicago, kjer sem se mudil le kratke čas, da sem opravil najvažnejše stvari in potem sem se takoj napotil nazaj v Minnesoto, kjer se hladam. V okolici Ely je sedaj zelo prijetno, ker je mati narava obklesla vse okolice v lep zeleni plašč ves posut s pestrim evetjem. Dne 15. maja je bil pa odprt ribolov in ob jezerih je vse polno potrepeljivih ribičev, ki lovijo lahkomišeljne ribice na trske; med to družbo se tudi jaz podam pogostokrat, ker je prijetno opazovati ribice, kako veselo plavajo po bistri vodi.

In tudi družbe je prijetno v tej okolici, ker sem velikokrat povabljen na kako obcet. Povabljen sem bil v zadnjem času kar na tri, ki se bodo vršile prej, kot bo pa ta dopis zagledal beli dan.

V tujakšnje okolice so se pričeli v zadnjem času zelo naseljevati rojaki iz raznih krajev, največ jih pride iz Michigana, kjer so bakreni rudniki vsi zaprti. Največ so taki, ki imajo družine in ki iščejo delo tukaj, da zaslužijo vsaj toliko, da morejo preživeti sebe in svoje družine. Ostali bodo tukaj toliko časa, da se prične zopet delo v bakrenih rudnikih.

Delavske razmere za tudi tukaj niso nič kaj posebne; nekateri rudniki obratujejo nekoliko zaslužek je pa zelo slab; ker so rudniške družbe znižale plačo za dvajset odstotkov, dočim so se le nekateri življenske potrebščine pocenile za par centov.

Kje so časi, ko so šli delavci delati in jim grozili z zaporom ali pa vojaško suknjo, ako niso delali sleherni dan. Danes je na milijone delavcev, ki so brez dela, pa noben zlomak se jih ne spomni, in mogoče se ne brigajo za drugega, kot kako bi se bolj znižali plače ubogim trpinom, da to jim najbolj šumi po glavi. — Prihodnjic poročam nekaj zelo važnega. — Matija Pogorelec.

BANKIRJEVA ŽENA KOT TATICA.

In ker je bankirjeva žena, se vede kleptomanična.

Chicago, Ill. — Policija je aretirana mrs. Etta Heil, ženo Joseph S. Heila, bankirja in meštarja, ki je po izjavi policije očitila najmanj pol tuceta strank pri katerih je vstopila kot služkinja.

Njena navada je - bila, da je vstopila v službo kot služkinja. Ko ni bilo nikogar doma, je pa pobrala, kar je bilo vrednega, in izginila.

Njeno zadnje delo ji je pa ponesrečilo. Vstopila je v službo pri mrs. Millerjevi. Ko gospodinja ni bilo doma, se je Heilova pripeljala v avtomobilu sedanjskega sistema in ga naložila z različni vrednostmi. Odnosa je približno za dva tisoč dolarjev. Pri tem delu jo je opazil Archibald Ogden. Naznanilo so stvar policiji, toda uspeha ni bilo. Dan kasneje jo je Ogden opazil na Sheridanovi cesti in ji je sledil.

Njen soprog ima sto petdeset tisoč dohodkov na leto. Saj za tako veliko vsoto je plačal dohodninski davek.

Zdaj izjavljajo da je Heilova kleptomanična, od kar je ponesrečila z avtomobilom.

Če je stvar taka, zakaj jo pa ni soprog oddal v sanatorij, da se ozdravi, kajti njegovo dohodki so že tako visoki, da lahko potroši par tisočakov za zdravje svoje soproge!

Kadar primejo soprogo vevnega delavca, da krađe, takrat ni najti zdravnika, ki potrdi, da je delavčeva žena kleptomanična.

Ker imamo že za vse dvojno mero, je upeljana tudi za tatvine. Dandanes se vpraša, kdo je izvršil zločin: siromak ali bogatin, na kar slede poročila o zločinih v časnikih.

— Washington D. Vanderlip javlja iz Moskve, da je ruska sovjetska vlada dala njegovemu ameriškemu sindikatu koncesijo za izkoriščanje deset milijonov akrov gozdvov v okrožju Arhangelska.

Iz delavskega sveta.

— V Pragi je zastavkalo 6000 kovinarskih delavcev. Položaj je slab in stavka se lahko razširi.

— 900 japonskih električarskih delavcev, ki štrajkajo v Osaki, se je zadnji teden spopadlo s četo 200 policajev. Dvajset stavkarjev in 14 policajev je bilo ranjenih.

— Organizirani tekstilni delavci v North Carolini se pripravljajo za stavko. Delavcem grozi znižanje mezd za 22 odstotkov.

— Delavske unije v Massachusettsu so organizirale veliko kampanjo proti novemu Whiddenovemu protidelavskemu zakonu, ki daje delodajalcem pravico, da tujijo unije in posamezne člane za odškodnino valed stavke. Centralna delavska unija v Bostonu nabira 15.000 podpisov, da izliri referendum glede omenjenega zakona.

— Stavka cestnoželezniških uslužbencev v Albaniji, N. Y., traja že 16 tednov. Kompanija še neče nič slišati o razsodišču, uslužbenci ipa tudi izjavljajo, da ne odnehajo.

Inozemci v Zdr. državah

Chicago, Ill. — Preliminarna poročila, katera je objavil zvezni državni števni urad...

Po zadnjem ljudskem štetju je 12,9 odstotkov inozemcev belopoltničev od vsega prebivalstva v Zdr. državah...

Stevilo inozemcev belopoltničev se je pomnožilo v zadnjih deset letih samo za 358.442...

Inozemci v državi Illinois

V državi Illinois je po poročilih zadnjega ljudskega štetja 1.202.314 inozemcev...

V državi Illinois je prišlo v zadnjih deset letih, 498.499 inozemcev...

Inozemci v drugih državah

Istotako se je tudi v drugih industrijskih državah v katere se naseljujejo inozemci...

Rojstni kraj inozemcev

Zvezni državni števni urad je pri določitvi rojstnega kraja inozemcev vpošteval...

Stevilo inozemcev iz posameznih evropskih držav

Kot že omenjeno je številni udeleženci pri določitvi rojstnega kraja inozemcev...

ške 254.482; iz Danske 189.051; iz Grške 175.701; iz Jugoslavije 173.063...

Naseljeniška predloga, katero je sprejela senatna in kongresna zbornica...

Bojstni kraj inozemcev naseljenih v državi Illinois

V državo Illinois se je priselilo: iz Nemčije 206.010; iz Poljske 162.008; iz Rusije 117.749...

IRSKA AMERIŠKA DELAVSKA LIGA JE "POZDRAVILA" BRITKEGA DELAVSKEGA VODITELJA

New York, N. Y. — J. H. Thomas, delavski poslanec v angleškem parlamentu...

"Po pravu do svobode govora imajo pravico povedati svoje mnenje," je rekel Thomas.

"Sodniki moje akcije so naravno tisti, ki so prizadeti od nje," je rekel Thomas...

"Da ne bo nobenega misterija o mojem obisku, želim povedati, da je bilo oddanih šest milijonov glasov v britskem delavskem gibanju..."

"Nobenemu ni tako žal kot meni, da sem moral zapustiti Veliko Britanijo v težkem času..."

KAKO JE VOJNA VPLIVALA NA IZSELJEVANJE

Chicago, Ill. — Poročilo števnega biroja kaže, kako je vojna vplivala na izseljevanje...

prebivalstvo se je pomnožilo od leta 1910 do 1920 le za 358.442 oseb...

NEZADOVOLJNOST SE JE POJAVILA MED STAVBINSKIMI DELAVCI V BOSTONU

Delavci so nezadovoljni s odborniki svojih organizacij.

Boston, Mass. — Tukajšnji stavbinski delavci so že precej časa na stavki...

Že pred dvema ali tremi tedni je bila ustavljena stavkovna podpora iz glavnih blagin in med delavci je velika revščina...

Časniki poročajo, da se je pet tisoč stavbinskih delavcev vrnilo na delo...

Delavci, ki pravijo, da morajo vzdržati v stavki, so najbolj jezni na T. M. Guerina...

Prav malo stavkarjev prejema še podporo in se ta prihaja iz lokalnih blagin.

Več stavkarjev se je pridružilo Zadržnemu svetu stavbinskih delavcev, ki pišejo en dolar na uro...

NAJBOLJ PROHIBICIONISTIKA PREDLOGA SPREJETA V LEGISLATURNEM SENATU

Springfield, Ill. — Legislaturni senat je sprejel prohibicijonistiško predlogo, ki prepoveduje prodajanje vina in piva v zdravilne namene.

Komaj je bila predloga sprejeta, so odglasovali za predlog, da se nastavi prohibicijonistiški komisar s šest tisoč dolarjev plače na leto...

Predloga bo zdaj predložena zbornici, kjer ne pojde vse tako gladko.

Ljudstvo že zdaj godrnja in pravi, da nima prohibicijonistiško gibanje drugega namena, kot profesionalnim političarjem zagotoviti službe...

Vranglovi begunci v Carigradu so se pridružili turškim banditom

Carigrad, 22. maja. — Vranglovi vojaki, ki so lansko leto pobegnili s Krima in napolnili stara turška taborišča v okolici Carigrada...

Obnovitev brzojavne zveze med Nemčijo in Rusijo

Berlin, 19. maja. — Uradno poročilo se glasi, da bo v najkrajšem času postavljena telegrafna zveza med Nemčijo in Rusijo...

končana in podpis oficijalne pogodbe je še vprašanje nekaj dni. Nemčija bo torej prva, ki sklene normalne stike s sovjetsko Rusijo...

Mme. Curie dobila gram radija

Washington, D. C. — Predsednik Harding je 20. maja poklonil madami Marie Curie gram radija, ki je darilo ameriških žena znameniti odkriteljici te dragocene tvarine...

Predsednik Vzhodnosibirskaja republike odstopil

Tokijo, 18. maja. — Krasnošokov, predsednik Vzhodnosibirskaja republike, je podal ostavko zaradi slabega zdravja...

FRANCOZI OSTOŽUJEJO AMERIŠKE BANKIRJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

som Francije. Članek piše, da so dotični Američani (imena niso navedena) pregovorili nemško vlado, da je vprašala Hardinga za posredovanje...

NAZNANILO!

Martin Stangelj doma iz vasi Konec pri Novem mestu na Dolenskem, se je smrtno ponesrečil dne 11. januarja 1920...

POBLASTILA

dela MATIJA SKENDER je 12 LET za rojake po celi Ameriki. ON se mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo...

IZPLAČAMO V KRONAH, DINARJIH IN DOLARJIH V GOTOVEM DENARJU V JUGOSLAVIJI

Pišite nam po naš cenik za pošiljanje denarja. Parobrodne listke za vse črte. EMIL KISS, bankir, 133 Second Ave., New York.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 8. aprila 1906. Inskorp. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODESK: Predsednik Vlasov...

Za kuhanje piva doma. Imamo v salgi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Začimba, solilca in najraznovrstnejša. DOMAČA KRAVILA, katera priporoča magr. Kucipp, imam vedno v salgi. PIŠITE PO BEZPLATNI CENIK. MATEJ PREDER, F. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA. Za točno in vestno izvršitev poslov, ki so v sveti... ZAKRAJŠEK & ČEŠARK, Slovenska banka, 70 — 9th Ave., New York City.

Največja Slovenska Banka v Ameriki. V 3 TEDNIH VAM POSLJEMO Vaš denar, ki ste ga namenili za svoje v staro domovino in v šestih tednih boste prejeli lastnoročno podpisano potrdilo od prejemnika denarja. Slavic Immigrant Bank, 436 WEST 23rd STREET, NEW YORK, N. Y. Kapital \$100.000.00 Rez. zaklad \$30.000.00

Jimmie Higgins.

Special UPTON SINCLAIR.
Z dovoljenjem avtorja prevaj
IVAN MOLEK.

(Nadaljevanje.)

"Čudno je res, kajne, toda boril se bom proti Nemcem v njihovo lastno korist. Bebel pravi v svojih spomnih, da odina pot do demokracije v avtokratičnih državah je poraz na bojišču. In zdi se mi, da je Amerika pripravila ta poraz za Nemčijo."

"Ali ti si smirom govoril ravno nasprotno!"

"Vem; včas se mi vidi zelo bedasto. Ampak razmere so se spremenile in nič ne pomaga mižati vpricho dejstev".

Jimie je molčal.

"Poglej Rusijo", je nadaljeval socialist-vojak. "Kaj pomaga, pridobiti socializem, ko se pa moraš vpreči v militaristični voz, ako nočeš, da te povezi sovražni voz? Ti še nisi spregledal, to je vse; toda spregledati moraš. Kakšno upanje ima zdaj Rusija?"

"Nemški socialisti".

"Kje so? Ali imajo kakšno moč? Vidiš, Jimmie, sprijazniti se moramo z dejstvom, da je med nemškimi socialisti mnogo takih, ki niso nobena revolucionarji — navadni političarji so in nič boljši od drugih. Pokazali so, da ne morejo rešiti Rusije niti svoje domovine. Nemški socialisti ne smejo pričakovati, da bomo vso večnost čakali na njih. Preveč stane to čakanje."

"Ampak", se je namrdnil Jimmie, "mi zdaj delamo ravno to, kar smo prej očitali nemškimi socialistom: prelevljamo se v patrijote in podpiramo kapitalistično vlado, menda ne?"

"Kadar podpiráš vlado", je razlagal Emil, "moraš vedeti, kako jo podpiráš. Vsi poznamo napake naše vlade, vemo pa tudi to, da vlada lahko spremenimo vsak čas čim se pripravimo. To je velika razlika med našo in nemško vlado. Prepričan sem, da nemško ljudstvo brene kajzerja s prestola kakor hitro ga natepemo in potem se bo dalo govoriti pametno z Nemci."

...

Hodila sta molče nekaj korakov in Jimmie je poskušal, da se prilagodi novi ideji. Bile so nove misli — ne morda zato, da jih ne bi bil že slišal, ampak nove iz ust Nemca.

"Kaj pa tvoj oče?" je pretrgal Jimmie molk.

"Ostaj je stari Forster. To je zame zelo težko; molčati moram, da ni večnega prepira v hiši. Star je, in nove ideje se ga težko primejo. Človek bi bil priakoval, da takoj zagleda luč. Njegov oče je bil revolucionar; bil je v ječi v Dresdenu. Ali ti je kaj znana zgodovina Nemčije?"

"Ne."

"Tokrat so bili hudi boji. Nemško ljudstvo se je hotelo osvoboditi, toda vojaške čete so zadušile upor in vsi pravi revolucionarji so bili pregnani na tuje. Nekateri so šli v Ameriko in med temi je bil tudi moj ded. Ali njihovi otroci so pozabili na krivice, ki so se godile očetom — gledajo na Nemčijo iz daljave in mislijo o nji sentimentalno kakor ja naslikana v povestih in pesmih; božičnodrevesna Nemčija. O sedanjih Nemčiji, ki je rasla z njimi, ne vedo ničesar — o Nerziji železnarskih in premogovnih kraljev, ki združuje vso podlost fevdalizma z moderno znanostjo — sver z možgani inženirja!"

Emil se je potopil v misli. "Veš Jimmie", je nadaljeval po kratkem molku, "vojna je zame razodetje, najzatršnejše razodetje, ki si ga moraš mliniti. Tako je, kakor če bi ljubil žensko, pa ti zblazni pred tvojimi očmi ali se ti odkrije kot najgrša vlačuga. Tudi jaz sem verjel v božičnodrevesno Nemčijo; ljubil sem jo in se potegoval zanjo; nikakor nisem mogel verjeti listom, kar so pisali. In ko zdaj pogledam nazaj, vidim natančno, kako je moje mišljenje viselo v zanki, katero so vrgli nemški militaristi daleč čez morje v Ameriko in me prisilili, da sem mislil to, kar so oni hoteli. Morda grem predaleč. Čutim namreč, da se mi vedno bolj stedi vse, kar je nemškega. Moj oče je smel prebati neko staro nemško pesem, ki pravi, da se ni treba bati ljudi, ki pojejo, kajti budobneži ne znajo peti. Takoj sem ga zafrknil rekoč: Nemške čete so prepevale, ko so marširale v Belgijo!"

"Gee", je vskliknil Jimmie misleč, da je mogla Emileva opazka hudo zboti starega Hermanna Forsterja.

Mladi Forster se je bolesto nasmešnil.

"Rekel je, da sem znorel odkar sem oblekel rujavo uniformo. Resnica pa je, da so mi te misli že dolgo pleasale v glavi in snoči so izbruhnile z vso silo na dan. Znal sem, da pridem pred naborno komisijo in moral sem se odločiti za eno ali drugo. Sklenil sem, da grem v vojno, in po storjenem sklepu nisem mogel več čakati nabora. Stopil sem mahoma v armado."

Emil je zopet umolknil za nekaj hipcev in nato je pogledal prijatelja.

"Kaj pa ti?"

Higgins je bil seveda toli primržen "slacker"; izogibal se je nabornih komisij ko gadje ga gnezda. Že je mislil vse natanko povedati Emilu, toda v skrajnem trenutku se je premislil. Emil je bil v uniformi; Emil je bil patrijot in mogoče mu ne sme zaupati več kot socialistu!

"Niso me še dobili — ampak siguran tudi nisem več kakor sem bil prej. To se pravi, vojak ne bi rad bil; — ne vem, če bi se pustil mikastiti kakor je mikastil vas oni oficir na trgu."

Emil se je zasmejal.

"Ali ne veš, da se mora vojak učiti?"

"Da, toda zato ni treba, da vas zmerja."

"To ni nič. To je del igre — in nihče se ne briga. On vliwa korajžo v nas — in to je, kar hočemo."

Jimieju je bilo to nekaj novega in nj znal, kako bi odgovoril.

"Vidiš", je nadaljeval Emil, "ako se resnično zavzameš za boj, moraš marsikaj spregledati. Tvoji občutki se čudovito spreminjajo. Misliš si, da je pred teboj sovražnik, in zavedati se moraš, da tvoj uspeh zavisi od discipline. Imas voditelja, o katerem si prepričan, da razume svoj posel; zato zahtevaš, da te uči in izuri vso mašino, da dela to, kar ti hočeš. Vem, da je smešno, kar govorim, ampak privadil sem se in zljaj ljubim disciplino". Emil se je smejal neravno. "Povem ti, da naša armada ni igrača. Mi gremo do dna. V Evropi se tepejo že tri leta in pol in poslali so nam najboljšje učitelje, ki nam kažejo, kako in kaj je treba. Povem ti, delamo, kakor da nam je vrag za petami."

...

Čudno so se glasile te besede iz ust Emila Forsterja. Jimmie ni mogel verjeti, da govori on, Emil. Ali se hodi po trdih tleh? Kaj se godi? Ali so militaristi osvojili socialistično gibanje? Jimmie ni mogel tega povedati odprto in zelo oprezno je namignil prijatelju:

"Ali se ne bojiš, da ti vojaška disciplina zaide v meso in kri — da te pridobe zase — da nas kapitalisti prevarijo?"

"Premljeval sem tudi o tem", je dejal Emil mirno. "Brez dvojbe bodo poskusili; govorice o splošnem vojaškem gibanju so že tak poskus. Ampak mi se ne damo. Bojevati se moramo. Najprvo moramo zbiti nemški militarizem in povedati vsemu svetu, zakaj gremo v vojno. Ljudstvo mora vedeti, da ta vojna prinese demokracijo vsemu svetu, in kadar si ljudstvo zapise to v možgane, ne bodo mogli imperialisti izvršiti prevare."

Higginsu je odleglo, ali še se je obotavljalo. "Če morete to storiti, no potem —"

"Toda mi že delamo", se je odrežal Emil trdo in stianil pest. "Delamo dan za dnevom. Dokaz je stavka v Leesvillu."

"Kakšna stavka?"

"Ali ne veš, da je bila druga stavka v tovarni Empire?"

"Ne, nič ne vem."

"Delavci so odložili orodje in vlada je takoj poslala razodilčno komisijo, ki je prisilila obe stranki, da sta sprejeli njeno razsodbo. Komisija je strla starega Granithea — in moral je priznati usnjo in privoliti v osemurni delavnik."

"Moj Bog", je zavrisnil Jimmie in plosknil z rokami. Stari Granitch je moral dati tisto, za kar se je on nekoč boril in za kar ga je preklinjal mladi Lacey Granitch, za kar je moral v ječo, kjer so ga žrje usli! In zdaj je vlada priakovala in pomogla delavcem izvajati njihove zahteve! Bilo je prvič — prvič v Jimmiejevem življenju — da je vlada storila kaj takega, vlada, ki ni bila po njegovem mnenju nikdar nič drugega kakor sovražnik delavstva.

"Granitch je bil gotovo jezen", je rekel Jimmie, ko se je zdramil iz prvega presenečenja.

"Jezen? Ha, kar pihal je! Iprav je grolji, da pusti vo skupaj in naj vlada obrstuje njegovo tovarno, ali ko je videl, da je vlada pripravljena tudi na to, je prenehel z blufom. Pogledaj se tole." To reki je Emil posegel v notranji žep svojih vojaške bluze in podal Higginsu izrezek iz časopisa. "Bankir Ashton Chalmers je bil na banketu neke bankirske konvencije in ob tej priliki je imel govor. Čitaj, kaj je govoril!"

Jimie je čital, kar je Emil podčrtal s avinčnikom: "Priznati moramo, če hočemo ali nečemo, da je stari red mrtev. Pred nami je nova doba in delavstvo prihaja na površje. Ako nečemo ostati v osadju kot zanemarjeni, moramo iti s časom naprej in pomagati, da pride nova doba brez prelivanja krvi in uničevanja, kar se gotovo zgodi, če se bomo upirali."

"For the love of Mike!" je zopet vrisnil Jimmie.

"Ti bi moral čitati časopise, ki so poročali o tem govoru. Bilo je, kakor da je potres zdramil Leesvillu. Kakor da je Bog znorel v nebesih in bi duhovniki povedali to novico odprto ljudem v cerkvah!"

Tedaj se je mali strojnik naglo spomnil nečesa. Prijel je Emila za roko.

"Emil, ali se spominjaš tistega večera, ko sta Anton Chalmers in stari Granitch obiskala shod v opernem gledališču?"

"Dobro se spominjam."

"Mogoče."

"Morda sta se takrat nalezla —"

"In jaz sem jima prodal vstopnice!"

Jimieja je ošinilo od glave do pete kakor električen tok. Tako žanje agitator zdajpazdaj nagrado za svoje mučno delo! Bori se med zasmevanjem in obupom — a naenkrat pride znamenje, kakor žarek luči, da je seme njegovega dela padlo nekje in na nekaj način na rodovitna tla. Bankir Chalmers je gotovo poslušal socialističnega govornika, in ko je zapustil shod, je preiskoval, študiral in spoznal resnično silo velikega svetovnega gibanja za ekonomsko pravičnost; raztrgal je vezi, ki ga priklepajo na njegov razred in povedal je resnico, katero je videl.

V tistem trenutku, ko je Jimmie čital čudovite besede, katere je izrekel predsednik Narodne banke v Leesvillu, je bil bliže navdušenja za boj proti Nemčiji kakor pa kdaj prej v svojem življenju.

XVII.

Jimie Higgins v boju z izkušnjavcem.

Vsi socialisti v Leesvillu seveda niso imeli "militarističnega baella" kakor Emil Forster. Proti večeru tistega dne je Jimmie Higgins srečal Schneiderja, ki je šel iz pivovarne. Bil je še zmirom stari Schneider — do pičice neizpremenjen. Jimmie je komaj omenil Emila, in Schneider je že eksplodiral. Emil ni bil noben socialist! Kakšen socialist je to, če ne more niti toliko počakati, da pride saržent ponj, marveč se sam ponudi v vojake in igra opico na javnem trgu, kjer ga lahko opazujejo postopači vsega mesta?

(Dalje prihodnjije.)

Delovanje fašistov v Italiji.

Benetke, Italija. (Clara Weid, Fed. Press). — Slehzni turist, katerega sem pred tremi tedni srečal v Parizu, mi je odsvetoval iti v Italijo. "Tam boš videl samo revolucijo, ničesar drugega," so mi pravili. "Ukradli ti bodo vse kolikaj vredne stvari v trenutku, ko prekoračiš mejo. V Milanu bodo z dolgimi palicami, katere bodo pomolili skozi odprto okno avtomobila in ukradli tvoje kovčke izpred nosa. V Milanu bo izbruhnila krvava revolucija istega dne, ko prideš tje."

Vse to sem tolmačil ravno tako, kot proti-boljševsko propagando v Ameriki v zadnjih letih, pred katero pa jaz nisem imel nobenega strahu. Dospel sem v Italijo, in našel sem krasno, solčno in prepevaško Tuskanijo.

Italijanski in francoski časniki so bili polni raznih poročil iz Rima, v katerih so zatrjevali imenitno pomlajenje Italije. Bistrogledi Giolitti je okleal nove volitve izrabljajoč prijiko razcepeljenja socialistične stranke in v največjem zaupanju, da mu bo dožela pomagala indirektno pri napadu na socialiste. Giolitti domneva, da bodo mali trgovci, ki so pred enim letom in pol oddali svoje glasove socialističnim kandidatom, radi podpirali reakcionarje kot v protestu proti socialistični metodi vladanja kot zasebna tovarna od delavcev in polja od kmetov.

Dva tedna so dan za dnevom časniki prinášali cele kolone izjav različnih strankinih voditeljev, v katerih so izjavljali, da bo njih stranka pomagala konstitucionalnem pri "splošnem narodnem preporodu." Klerikaleci so že pripravljene pobratiti se z fašisti in jih objeti; radikaleci in liberalci so pozabili njihove prepire kar čez noč n še celo fašisti so pozabili baje Reko in so pripravljene pomagati, da izvojuje Giolitti. "Desničarski" socialisti so govorili, da bodo bojkotirali volitve in da so skoraj sprejeli lanski komunistični program, katerega so komunistični voditelji zavrgli na ukaz iz Moskve.

Edino humoristični tehnikci bi lahko kaj takega prinášali in se obnem smejali ob takih prizorih, ko so se pobratili vsi smrtni politični sovražniki, dočim je Giolitti s spoštovanjem sprejemal njih podporo in bil prepričan, da bo zmagal v vseh voljnih okrajih.

Toda nepričakovano se je nekaj pripetilo kar čez noč. Fašisti so se spomnili njih ogorčenja proti Giolittiju. List "Il Popolo d'Italia" glasilo italijanskih fašistov, jih je vedno opozarjal, da ne smejo pozabiti Reke. "Desničarski" socialisti so sklenili, da se bodo udeležili volitev, ker bi pustili odprto polje komunistom, ako bi se vzdržali od volitev. Katoličani, demokrati, liberalci, nacionalci so se naenkrat spomnili starih preprirov in star boj se je oživel, in tako je bilo zelo težavno organizirati popoln blok napram socialistom.

In sedaj se je pa pridružilo še gibanje fašistov v vseh okrajih Italije, katero se je mesto, da bi se zniževalo število nasilstev in število fašistov samih, isto večalo z vsakim dnem in je postajalo vedno bolj nasilno in ugrožajoče ter škodljivo za kmete, male trgovce in obrtnike in posebno še za delavske organizacije.

Iz Tuskanije, ki je po poročilih srednjega stanu in povprečnih opazovalcev tako mirna in zadovoljna pokrajina, da enake bi bilo treba iskati, prihajajo žalostna poročila o delovanju fašistov. Nekaj dni preje, predno sem jaz dospel v Italijo pred tremi tedni, je bil tam splošni štrajk in barikeade so bile zgrajene v vseh predmestjih in ulicah, kjer stanejo delavci. "Toda to je sedaj vse končano," so mi pripovedovali mali trgovci in obrtniki. "To ni bilo nič. Samo bitka med komunisti in delavci. Po tridnevnem ubijanju drug drugega so se naenkrat naveličali."

Prebivalci mesta Florence so se vrnili na svoja dnevnja opravila, potem ko so posredovali karabinjerji, kraljeva straža, katero je Giolitti sam izbral in ki je prišla na pomoč s strojnimi, a kateri mi je uničila barikeade delavcev.

Nek prostodušen Italijan, ki je moral biti ali kak mali trgovec ali pa obrtnik mi je rekel, da od sedaj ne bo nikakih delavskih nemirov več, ker je prišla v de-

lo spomlad, ker italijanski delavci se najbolj počuti polati, ko se solneč in se počuti najbolj sročnega, in da je v Italiji nemogoče pričeti kako revolucijo, ko solnce ogreva dečelo.

Štirinajst dni pozneje je pa prišel dan, katerega so italijanski časniki krstili z "Dan prelivanja krvi v Tuskaniji." Še celo glasilo fašistov je pisalo precej o tej aferi in sicer dovolj, da je ljudstvo dobilo idejo o delovanju fašistov in kako zaupanje imajo v svoje delo, namreč, da so prepričani, da jim bodo vedno prišli na pomoč karabinjerji, kadar je potreba ali kadar se mahajajo v stiski, in sicer s strojnimi puškami in da bodo karabinjerji izvršili vsako aretacijo, katero bodo fašisti priporočali, da bodo s silo nagradili pot "toipi", kadar bodo zažgali kak delavsko zbornico, katerega sredstva se fašisti najraje poslužujejo v svojih bojih z delavstvom.

V soboto, dne 17. aprila t. l. je odšlo 22 fašistov iz Arezze na deželo z namenom razdeljevati svoje manifeste in širiti propagando. Ko so se vračali, so bili izgenadeni od gruče kmetov, ki so skočili izza nekega grma. Izmenjanji je bilo takoj nekaj strelov — ker so fašisti vedno pripravljene streljati v "samoobrambi" in v tem boju sta bila ustreljena dva kmeta in en fašist je bil ubit in šest je bilo težko ranjenih, katere so takoj odpeljali v bolnišnico. Kmetje so se razpršili po polju, fašisti so pa dobili zavetje v bližnji vasi. Kmalo potem so pa dobili fašisti pomoč iz Arezze, katerim so se pridružili še karabinjerji in oddelek strojnih pušk, ki so bili pripravljene se maščevati.

Pričela je prava gonja na ljudi. Fašisti so požgali veliko število senenih kupov, ko so se razpršili po deželi. Kmetje pa tudi niso držali roke križem in bojevali so se z veliko odločnostjo in pogumom. Neke žena se je sama borila z dvema fašistoma, ki sta bila oborožena s samokresi, dočim je bila sama oborožena samo z gnojnimi vilami; gotovo, da je ona podlegla, nek fašist jo je ustrelil s samokresom v spodnji del života.

Naslednje jutro je dospel v Arezzo več sto fašistov iz Sienne, Perugia, (Izg. Perudžije), Florence, San Giovanni, Monteverchia, in še celo iz Rima. Korakali so v sprevidu po mestnih ulicah in prepevali svoje bojne pesmi; mahali so z težko okovanimi palicami in kričali na vse grlo. Trgovci in mali obrtniki so se jim le preradi umikali. Ko so zaspustili mesto Arezzo, so se razpršili v škvadronih po deželi in pričeli preganjati kmete. Nekaj fašistov je ostalo v mestu, da končajo "svoje delo". Udri so v stanovanja treh mestnih odbornikov, kjer so vse uničili. Gina Milani, predsednik organizacije tobačnih delavcev in zelo agilen socialist, je bil pri županu, ko so udri socialisti v občinako pisarno. Fašisti so ga zvezali in s silo tirali na glavni trg, kjer so ga toliko časa pretepali, da je rekel, da je bil tudi z onimi kmeti v zasedi, kjer so napadli fašiste. Povedati ni hotel ničesar več — ker sploh ni ničesar vedel — in fašisti so takorekoč popolnoma razstrelili njegovo telo.

(Konec prihodnjije.)

OBSTNO-ŽELEZNIŠKEM U. SLUŽBENCEM JE ZNIŽANA MEZDA ZA 12 1/2 Odstotkov.

Boston, Mass. — Državno razsodišče je razsodilo, da se cestno-železniškim uslužbencem zniža mezda za 12 1/2 odstotkov. Znižanje je veljavno od 2. maja.

Po sporazumu, ki sta ga podpisali obe stranki, se morata obe stranki ravnati po odloku.

Zanesljivo in hitro poskrbuje denarna izplačila v stari domovini in opravlja druge bančne posele

FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Rojaki, poslužujte se v vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnim nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Za FRANK SAKSER STATE BANK Frank Sakser, predsednik.

Severova zdravila vztrčujejo za zdravje v dušinih.

Ozdravite svoje živce. Kadar počutite, da ste utrujeni, zlovoljni, nervozni, ako se lahko razjezite, ako vas vznemirja šum in rop, namorete storiti boljega, kakor če vzamete

SEVERA'S NERVOTON

(Severov Nervoton) pravilno zdravilo in tonika. Namenjen je za take slučajne. Umiri ter ublaži živce, povzroči spanje, ki osvetoži in pojača vaš živčni sistem. Cena \$1.25. Dobite ga pri vašem lekarju. Vprašajte za Severovega. Ne jemljite drugega.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

POTREBUJEMO

izučene ženske za prebiranje eunj in papirja. Dobra plača. Čisti prostori. Oglasite se pri: Gumbinsky Bros. Company, 2261 So. Union Ave., Chicago, Ill.

RAD BI PRODAL

stavbišče (loto), ker mislim odpotovati v staro doomvino. Lota je v lepem kraju, in je le en blok stran od jeklarne. Prodam jo za nizko ceno. Oglasite se osebno ali pa pismeno pri meni na naslov: Jacob Abe, Peoples' Hotel, New Duluth, Minn. (Av.)

NAZNANILO IN VABILO!

Sedanji lastnik "SLOVENSKE NARODNE DVORANE" na 18. ulici in Racine Ave., Chicago, Ill., naznanjam slavnemu občinstvu mesta in okolice, da bom dne 29. maja t. l. imel slovensko otvoritev novih prostorov prišeni ob dveh popoldne. Na razpolago bo vsa dovolj. Za obilen poset se priporoča:

ANDREJ SPOLAR, lastnik.

CUNARD-ANCHOR

Največji, najhitrejši parniki sveta. Izvršna postrežba za potnike. V vsakem mestu je lokalni zastopnik družbe.

V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumunsko in Bolgarijo. E. S. PANONIA, Juno 4. Kabina stano \$200.00. Tržji razred \$125.00. In vsaki devk \$5.00.

"ITALIA" Jun. 14. Kabina stano \$125.00. III. razred v Dubrovniku \$125.00. Tržji ali Rebo. \$115.00. In vsaki devk \$5.00.

Mimo Carbuorga: Parnik Aquitana (48,467 ton) Jun. 24. Parnik Mauritanica Jun. 9.

PRISELJEVANJE V AMERIKO VTEGNE BITI PREPOVEDANO

Kdor hoče dobiti svojec v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, tako da oseba v starem kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata prej kot mogoče.

Za slučaj neuspelosti ali zakasnosti proužen povzracem denar.

MATIJA SKENDER, Javni notar za Ameriko in stari kraj, 5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Zanesljivo in hitro

poskrbuje denarna izplačila v stari domovini in opravlja druge bančne posele

FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Rojaki, poslužujte se v vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnim nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Za FRANK SAKSER STATE BANK Frank Sakser, predsednik.